

**O‘ZBEK VA QORAQALPOQ TILLARI LEKSIKASIDA YANGI
O‘ZLASHMA SO‘ZLARNING O‘RNI VA AHAMIYATI**

O‘razboyev Olimjon Rustam o‘g‘li

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti magistranti

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada o‘zbek va qoraqalpoq tillari leksikasidagi yangi o‘zlashma so‘zlarning o‘rni va ahamiyati, ularning tillarimizga o‘zlashish jarayonlaridagi o‘ziga xosliklar yoritilgan.*

***Kalit so‘zlar:** izohli lug‘at, imlo lug‘ati, omonim so‘zlar, o‘z qatlam, elektron lug‘atchilik, president, spiker, parlament, online restaurant, site so‘zlari.*

***Summary:** This article describes the role and importance of newly adopted words in the lexicon of the uzbek and karakalpak languages, as well as their peculiarities in the processes of their assimilation into our languages.*

***Key words:** explanatory dictionary, spelling dictionary, homonyms, own layer, electronic dictionary, president, speaker, parliament, online restaurant, site words*

***Аннотация:** В данной статье описаны роль и значение вновь принятых слов в лексиконе узбекского и каракалпакского языков, а также их особенности в процессах их ассимиляции в наши языки.*

***Ключевые слова:** толковый словарь, орфографический словарь, омонимы, собственный слой, электронный словарь, президент, спикер, парламент, онлайн-ресторан, слова сайта.*

Bugungi kunda lug‘atlarning ko‘pgina turlari yaratilgan. Biroq ularni mukammallashtirish, zamon ruhiga mos ravishda yangilash lozim. Masalan, o‘zbek tilining imlo lug‘atini olaylik. 1929-yildan hozirgacha o‘zbek tilining turli hajmli 20 dan ortiq imlo lug‘ati tuzilgan. Biroq ulardan mutaxassislar talabani qondirishi mumkin deb hisoblangan birgina 65 000 so‘z va so‘z shaklini qamrab

olgan eng mukammal imlo lug‘ati¹ ham bugungi kunda o‘z ahamiyatini qisman yo‘qotdi deyish mumkin. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarori bilan 1995-yil 24-avgustda tasdiqlangan “O‘zbek tilining imlo qoidalari” orfografik me‘yorlarga o‘zgartirishlar kiritdi. Shundan buyon hanuz ba’zi so‘zlarning to‘g‘ri yozilishi haqida hattoki mutaxassislar orasida ham tortishuvlar bo‘lib turdi. Masalan, *syujet – sujet, byudjet – budjet, sentyabr – sentabr* kabi.

Bularga chek qo‘yish maqsadida tilimizdagi barcha so‘zlarning yozilishini muayyanlashtirish maqsadida 2013-yil A.Madvaliyev, E.Begmatovlar tomonidan nashrga tayyorlangan, soha mutaxassislari va omma talabini qondirishi mumkin bo‘lgan, 85 000 dan ortiq so‘zni qamrab olgan “O‘zbek tilining imlo lug‘ati” (-T., Akademnashr, 2013) shu kunning muhim yangiliklaridan biri hisoblanadi.

Yangi ko‘p jildli o‘zbek tilining izohli lug‘ati 1981-yil yaratilgan ikki jildli lug‘at² ning to‘ldirilgan, yoki qandaydir o‘zgartirishlar bilan qayta ishlangan nashri emas, balki leksikografiyaning yangi yutuqlarini hisobga olgan holda yaratilgan mutlaqo yangi lug‘atdir³. Yangi lug‘atda so‘zshakllar izohlanishi leksikografiyaning yangi yutuqlariga tayangan holda aks etgan. Ularga misol tariqasida quyidagilarni sanab o‘tish mumkin:

a) bir umumiy lug‘aviy ma’noga ega bo‘lgan so‘z shakllaridan dominantini tanlash, qolganlarini esa, ma’noda o‘zgarish bo‘lmagan hollarda bermaslik;

b) avvalgi lug‘atda “eskirgan”, “diniy”, kabi belgilar ostida berilgan (yoki umuman berilmagan) tarixiy, etnografik, diniy terminlarga yangicha yondashuv;

c) o‘zbekcha va umumturkiy leksikadan boshqa (arabcha, forsha, baynalmilal, ruscha va b. Tillarga mansub) so‘z va terminlarga imkon qadar to‘liq ma’lumot berish kabilar yangi lug‘atning o‘ziga xos xususiyatlarini ko‘rsatadi⁴.

O‘zbek tilining sinonimlar lug‘ati, sinonimlarning izohli lug‘ati allaqachon

¹ Ibrohimov S., Begmatov E., Ahmedov A. O‘zbek tilining imlo lug‘ati. –T., Fan. 1976. (65 000 dan ortiq so‘z) Sh.Shoabdurahmonov tahriri ostida. 632-b.

² O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 2 jildli -M., Русский язык. 1981.

³ O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 5 jildli, -T.: O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi; 2006-2008.

⁴ O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi. –T., O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi.12-jild. 2008, 65-bet.

yaratilgan⁵. Biroq ulardan ko‘plab so‘zlarning sinonimik qatorini, ma’nodoshlarning uslubiy farqlanishini topib kuzatishning imkoni yo‘q. Shuningdek, hozirda barcha tilshunoslar tomonidan sinonimik qatordan farqli o‘laroq graduonimik qator farq qilishi barcha mutaxassislar tomonidan tan olingan⁶. Bu lug‘atning izohsiz namunasi Sh.Bobojonov va I.Islomovlar tomonidan yaratildi⁷. Shunga muvofiq o‘zbek tilining tom ma’nodagi sinonimlar lug‘atini mukammal tartibda yaratish, kengaytirish, shuningdek, til tizimidagi darajalangan so‘zlarni izohli tartibda batafsil ishlab chiqish kun tartibidagi masala sifatida ko‘tariladi. Xullas, shu kabi filologik lug‘atlar muammolari 80-yillar lug‘atchiligi davridan buyon yig‘ilib qolgan, desak mubolag‘a bo‘lmaydi.

2023-yil A.Madvaliyev tahrirligi ostida to‘ldirilgan va qayta ishlangan 6 tomdan iborat “O‘zbek tilining izohli lug‘ati” nashr etildi. Yangi nashrga so‘nggi 10 yillikda tilimizga kirib kelgan ko‘pgina so‘zlarning izohi berilgan. “Qoraqalpoq tilining izohli lug‘ati” esa 1992-yilda nashr qilingan bo‘lib, u 4 jilddan iborat edi. Bu lug‘atda so‘nggi yillardagi so‘zlar, terminlar joy olmagan. Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi huzuridagi terminologiya markazi tomonidan izohli lig‘atning yangi nashri tayyor bo‘ldi. Bu ishga qoraqalpog‘iston Respublikasi terminologiya markazi rahbari, professor Sh.Abdinazimov rahbarlik qilgan. Yangi izohli lug‘at to‘ldirilgan, bir muncha yangi so‘zlar bilan boyigan bo‘lib 7 tomdan iborat va unda 60 mingdan ortiq so‘z va terminlar qoraqalpoq tilining rivojlanishini yangi boshqichga olib chiqqan.

Leksikaning rivojlanishi ikki yo‘nalishda boradi. Bir tomondan, leksika o‘z taraqqiyoti jarayonida jamiyat taqqiyotida yuz bergan tarixiy o‘zgarishlarni, yangiliklarni ifodalash orqali boyiydi. Leksika boshqa tillarda qabul qilingan so‘zlar, yaratilgan yangi so‘zlar, yangicha atamalar, yangicha iboralar so‘zlarning o‘z ma’nolarini o‘zgartirishlari hisobiga boyiydi. Leksikada yuz bergan

⁵ Hojiyev A. O‘zbek tili sinonimlarining izohli lug‘ati, 1974.

⁶ Bazarov O. O‘zbek tilida darajalanish: Filol. fan. dokt. dis. ... avtoref. - T., 1997. – 51-b.; Orifjonova Sh. O‘zbek tilida leksik graduonimiya: Filol. fan. nomz. diss. ... avtoref. - T., 1996.-27-b.

⁷ Islomov I., Bobojonov Sh. O‘zbek tilining so‘zlar darajalanishi o‘quv lug‘ati. O‘quv qo‘llanmasi. –T: Yangi asr avlodi, 2007. 52-bet.

o'zgarishlar til sistemasiga bog'liq bo'lmaydi. Ikkinchi tomondan, leksika o'zida mavjud bo'lgan so'z vositalar yordamida yangi so'zlar yasash hisobiga boyiydi.

Yuqorida ta'kidlangan jarayon til sathi (grammatikasi) bilan bevosita bog'liq bo'ladi.

Til sathi bilan bevosita bog'liq bo'lmagan tarzda leksikaga kirib kelgan so'zlar o'zlari shakllangan ma'lum bir davrni, jamiyatni qisman ifodalaydi.

Leksikaning rivojlanishi, boyishi quyidagi yo'llar bilan amalga oshadi:

1. Boshqa tillardan so'zlar o'zlashtirish yo'li bilan;
2. So'zlarning o'z ma'nolarini o'zgartirishi:
 - a) so'z ma'nosining to'liq o'zgarishi;
 - b) omonim so'zlarning paydo bo'lishi;
 - d) so'z ma'nolaring kengayishi;

Tillar bir-biridan butunlay ajralib qolmaydi. Bir til boshqa bir tildan tovushlar, so'zlar va tushunchalarni o'zlashtirishi mumkin.

O'zlashtirish, ya'ni o'zlashtirilayotgan til tomonidan so'z boyligini yanada oshirish, o'zlashma neologizmlarni yanada mukammal, jarangdor bo'lishiga, ya'ni o'zlashtirgan tilning qoidalariga tayanib boyitiladi.

O'z qatlam deganda shu tilniki bo'lgan so'zlar va shular asosidagi yasalishlar, shuningdek, o'z qo'shimchalari bilan boshqa til so'zlaridan yasalgan so'zlar tushuniladi. O'z qatlamga xos so'zlar bilan o'zlashgan qatlamga xos so'zlarni o'zaro farqlash hamma vaqt yengil bo'lavermaydi. Bularni o'zaro farqlashda so'zning 240emantic, morfologik, fonetik belgilarini hisobga olib ish ko'riladi.

Ma'lumki, tilshunoslikda XX asrdan buyon bo'lgan tarixiy taraqqiyoti jarayonida til hodisalarini qiyoslab o'rganish, kerakli o'rinlarda andaza olish rus tilshunosligi nazariyasi asosida olib borildi. Hozirgi davr lug'atchiligini esa faqat shu holat bilangina chegaralab bo'lmaydi. Bugungi kunda sanoati rivojlangan (kapitalistik) mamlakatlar orasida elektron lug'atchilik va tilni avtomatlashtirish ishlari boshqa mamlakatlarga qaraganda ancha taraqqiy etgan. Bu masala kun tartibiga qo'yilar ekan, wordnet, elektron lug'atchilik sohasida ko'proq AQSH,

Angliya, Germaniya, Fransiya, mamlakatlari hamda Rossiya lug'atchilik tajribalari asosida ham ish ko'rish lozim bo'ladi.

Tilni avtomatlashtirishning yana bir afzallik xususiyati shundaki, kishilarning ma'lum bir ish yuritish jarayonida til hodisalariga ehtiyoj sezganda imlo, talaffuz, ma'nodosh so'zlar, ma'nodosh so'zlardan uslubiy me'yorga mos so'zni tanlab berish kabi mukammal muharrir vazifalarini bajarib berishi ko'zda tutilgan. Kompyuter tili bilan aytganda, uzer (foydalanuvchi)ning davlat tilida ish yuritish uchun o'nlab lug'atlarning o'zi bilan birga olib yurishiga zarurat qolmaydi. Bu dasturlarning ko'pchiligi yuqorida ta'kidlab o'tilgan davlat tillarida allaqachon yaratilgan.

Istiqloldan so'ng belgilangan vazifalar borasida ko'pgina nazariy va amaliy ishlar boshlab yuborilgan. Biroq yuqorida ta'kidlanganidek, mashaqqatli mehnatlar evaziga yaratiladigan lug'atlar ko'p yillik vaqtni talab etadi. Shunday og'ir zahmat hisobiga yaratilgan 6 tomdan iborat "O'zbek tilining izohli lug'ati"⁸ning yangi nashri⁸, va yaratilganligi, 12 tomdan iborat O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi⁹ yuqoridagi fikrimiz dalilidir.

Tilshunoslar har qanday til va lug'at tarkibining eng muhim xususiyatini harakatda va o'zgaruvchan ekanida deb hisoblaydilar.

Bu kabi til lug'at tarkibini boyituvchi yo'llardan biri boshqa tillardan so'z o'zlashish hisobiga tilning boyishidir.

Tilda so'z o'zlashish jarayoni, asosan, xalqaro aloqalarning kengayishi, bozor munosabatlari shakllanishi, tovarlarning keng ko'lamda savdo-sotig'i, mafkuraviy yoki ijtimoiy aloqalar doirasida yangi tushunchalarni ifodalash ehtiyoji, jamiyatning ma'lum bir tuzumdan yangi shaklga o'tishi kabilar bilan bog'liq. Fan-texnikaning jadal rivojlanishi hamda internet tizimi asosida turli tilda so'zlashuvchi kishilarning fikr almashinishi natijasida XX asrning 90-yillaridan so'ng dunyo miqyosida globallashtirish zamonaviy texnologiyalarga oid so'z va

⁸ O'zbek tilining izohli lug'ati. –T., O'zbekiston milliy ensiklopediyasi. 6 jild, 2023.

⁹ O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi. –T., O'zbekiston milliy ensiklopediyasi. 12 tomli. 2000-2006.

atamalarning baynalmillalashuvi kuchaydi. Shuningdek, bu holat jamiyatning siyosiy, ma'naviy, madaniy, iqtisodiy sohalaridagi o'zgarishlar bilan bog'liq.

Bu davrdagi yangi so'zlar o'zlashishida, avvalo, siyosiy sohada oid bo'lgan *president, spiker, parlament* kabi so'zlarning kirib kelishi kuchaydi, ayrimlarida ishlatish faollashdi. Shuningdek, *kompyuter, display, fayl, monitoring, uzer, pleyer, peydjer* kabi fan-texnikaga oid yangi so'zlar, iqtisodiyotga doir *auditor, barter, diler, broker* kabi so'zlar, madaniy sohaga oid *xit, xit-parad, shou* so'zlari shular jumlasidandir.

Mustaqillikdan so'ng o'zbek va qoraqalpoq tilining mavqeyi, ayniqsa, ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy hayotdagi, davlat idoralarida ish yuritishdagi va matbuotdagi o'rniga bo'lgan ahamiyat kuchaydi. Tilimizning go'zal imkoniyatlaridan unumli foydalanish, uning ifodaviyligi, jozibadorligini ko'rsatib berish, turli sohalarga oid xalqaro miqyosda umumlashayotgan so'z va iboralarni tilimiz qonuniyatlariga mos holda olib kirish ishlariga alohida e'tibor berila boshladi.

Tarixdan ma'lumki, uzoq davrlar davomida takomillashgan turkiy tillar xalqaro miqyosda o'z o'rniga ega bo'lgan. O'zbek, qozoq, qirg'iz kabi tillar uchun bobo til hisoblangan turkiy tilda yirik-yirik nasriy va nazmiy asarlar yaratilgan, olamshumul ahamiyatga ega bo'lgan "Xamsa" kabi shoh asarlar yaratilgan.

Ko'p asrlik taraqqiyotga ega bo'lgan o'zbek va qoraqalpoq tili ko'plab tillarning o'zlashma so'zlari hisobiga boyimoqda va ko'plab tillarga so'z berib kelmoqda.

So'z o'zlashish jarayoni har bir jonli tilga xos bo'lgan qonuniyat bo'lib, dunyo tillari orasidagi ijtimoiy-madaniy, ma'naviy sohalar asosida to'xtovsiz harakatda bo'ladi. Ingliz tili hind-yevropa tillari oilasining german guruhiga kiradi. Inlizcha so'zlarning o'zlashishi nafaqat o'zbek tiliga, balki qoraqalpoq tiliga ham ta'sir qildi. Biroq rus tili ham ingliz tili singari hind-yevropa tillari oilasiga mansub bo'lgani bois bu tilning ta'sirini tilimizga nisbatan faolroq sezilishini kuzatish mumkin.

O'zbek va qoraqalpoq tiliga inglizcha yangi o'zlashma so'zlarning o'zlashish yo'llari tulichadir. Qator yangi tushunchalar va hodisalar aynan o'zbekcha nomlanishga ega bo'lmasa yoki o'zlashma so'z tushunchaning (sinonimiga nisbatan) turli qirralarini ifodalash va nomlash jihatidan o'zining ijobiy va samarali ta'siriga ega bo'lsa, to'g'ridan-to'g'ri o'zlashtirish yoki aynan o'zlashtirish usulidan foydalanilmoqda. Masalan, *chat (chat) – suhbat, bifshteks – (beefsteaks)* – qovurilgan mol go'shtini qaylaga solib beriladigan ovqat turi, *mani (money) – pul, boy-frend (boy-friend) – do'st, o'rtoq* kabi so'zlar ham ayrim reklama, bolalar kiyim-kechaklari yoki aholi e'tiborini tortuvchi buyumlarda aks etmoqda. Bu kabi so'zlar odatda tushuncha ifodalashi jihatidan ingliz yoki boshqa tillarda o'z ekvivalentiga ega bo'lsa-da, biroq ulardan uslubiy jihatdan u yoki bu xususiyatiga ko'ra ma'noni tasviriy ifodalashiga ko'ra farqlanadi. Bugungi kunda matbuot va jamoat mutaxassislarining fikir-mulohazalariga ko'ra, 40-50 yoshdagi kishilarning fikrlari hozirgi yoshlar nutqidan qoniqish hosil qilmayotgani va yangi o'zlashayotgan so'zlarga nisbatan salbiy munosabatda ekanligini aniqlashgan.

O'zlashma so'zning o'zlashgan tilda sinonimi bo'lsa, uning qo'llanishi uchun turli sabablar mavjud bo'ladi. Ya'ni, sinonim sifatida kirib kelgan so'z tilda termin sifatida yashaydi, yoki uslubiy ma'no ifodalovchi so'z bo'ladi, yoki o'z zidlanuvchi so'zga nisbatan mavhum tushuncha ifodalaydi, ba'zan esa yoshlar orasida odat tusini olmoqda. Ingliz va rus tillari bir til oilasiga mansub bo'lgani bois inglizcha so'zlarning rus tilida o'zlashish jarayoni o'zbek tiliga nisbatan faol va keng qatlamni tashkil etadi. Tilshunos olimlar ta'kidlaganidek, ko'pchilik inglizcha o'zlashma so'zlar tilda, avvalo, okkozional (muvaqqat) xarakterga ega bo'ladi, vaqt o'tishi bilan okkazional neologizmlar o'zining bilingvizm (ikki tillilik) xususiyatini kengaytira boshlaydi. Hozirgi paytda gazeta, jurnal, radioeshittirish va teleko'rsatuvlarda muxlislarni o'ziga jalb etadigan mavzular nomi inglizcha so'zlar va ularning urf-odatlarini bilan bog'liq holatlar tez ko'zga tashlanadi. Mashhur siyosiy arboblardan, siyosatchilardan, iqtisodchilardan, jurnalistlardan ham o'zlarining nutqlarida sohalariga mos holatda o'zini bilan inglizcha o'zlashmalarga murojaat qilib turishadi.

Manbalarda soʻz oʻzlashtirishning ikki yoʻli borligi taʼkidlanadi:

1) jonli soʻzlashuv orqali soʻz oʻzlashtirilishi. Bunda boshqa tildagi soʻzlar oʻzbek va qoraqalpoq tiliga mahalliy aholining ogʻzaki nutqi orqali oʻtadi. Masalan, *online restaurant, site* soʻzlari oʻzbek tilining jonli soʻzlashuvidan *onlayn, restoran, sayt* deb talaffuz qilingan, keyinchalik oʻzbek adabiy tiliga ham shu shaklda oʻzlashgan;

2) bosma manbalar orqali soʻz oʻzlashtirilishi. Bunda boshqa tildagi matnni oʻzbek va qoraqalpoq tiliga tarjima qilish yoki shu tillarda yozilgan maqolalarda, ilmiy va badiiy asarlarda boshqa til soʻzlarini (ayniqsa, termin va atamalarni) ishlatish orqali boʻladigan oʻzlashtirish nazarda tutiladi. Matematikadagi *katet, gipotenuza, adabiyotshunoslikdagi kulminatsiya, syujet* kabi terminlar, *ocherk, roman, povest* kabi soʻzlar shu yoʻl bilan oʻzlashtirilgandir¹⁰.

Koʻpgina tilshunoslar soʻz oʻzlashishining asosiy sababi sifatida quyidagilarni koʻrsatishadi:

- xalqlarning tarixiy aloqasi;
- yangi predmet, jarayon va tushunchani nomlash zaruriyati;
- nutqiy tejamkorlik imkoniyatiga intilish;
- ikki tildan foydalanishning alohida turi;
- chet tili soʻzlarini yangilik sifatida qoʻllash;
- biror millatning oʻziga xos udum yoki rasm-rusumlariga nisbatan

koʻr-koʻrona ergashish.

Yoshlar nutqi kuzatiladigan boʻlsa, 14-17 yosh orasidagi oʻspirinlar nutqida ayrim oʻziga xosliklarni kuzatish mumkin. Sababi kompyuterda oʻtirib, internet orqali dunyo yangiliklari bilan tanishib borishadi. Xorijiy tillarni puxta oʻzlashtirib borayotgan yoshlar oʻzlarining qiziqishlariga oid ingliz, rus yoki boshqa chet tiladgi maʼlumotlarni ham koʻzdan kechiradi. Ayniqsa, xorijiy tildagi kinofilm yoki musiqalarni tinglash orqali yoshlar nutqiga juda koʻplab xorijiy tildan kirib kelayotgan soʻzlar oʻzlashmoqda.

¹⁰ Jamolxonov N. Hozirgi oʻzbek adabiy tili. –T.: Oʻqituvchi, 2005. 196-bet.

Umuman olganda, soʻz oʻzlashish jarayoni tilning doimiy harakatdagi qonuni boʻlib, oʻzbek va qoraqalpoq tili leksikasiga oʻzlashishi sezilarli darajada taʼsir qilgan 20 dan ortiq til oʻzlashmalari mavjud.

Maʼlumki, dunyo tillari orasida sof tilning oʻzi yoʻq. Tilning sofligi uning oʻz til soʻzlari hisobiga yashashi bilan belgilanmaydi. Tillarning oʻzaro integratsiyasi, birining ikkinchisiga taʼsir etib borishi til jarayonining harakatdagi barqaror qonuniyatlaridan biri hisoblanadi. Bu hodisaning rang-barang tillarda meʼyoriy, meʼyordan past va meʼyordan ortiq taʼsiri koʻzga tashlanib, soʻz oʻzlashishining meʼyordan past va meʼyordan ortiq darajada harakatlanish holati til tizimida maʼlum bir salbiy oqibatlarini yuzaga keltirishi mumkin.

Oʻzbek va qoraqalpoq tili leksikasi bugungi kunga qadar til taraqqiyoti natijasida doimiy oʻz ichki imkoniyatlari asosida soʻz yasash, oʻzga tillardan soʻz olish, eskirgan soʻzlarning chiqib ketishi kabi maʼlum bir oʻzgarishlar hisobiga tarixiy taraqqiyot bosqichlarini bosib oʻtmoqda. Leksik qatlam taraqqiyoti jamiyat taraqqiyoti bilan bogʻliqdir. Xalqlarning oʻzaro madaniy, siyosiy, iqtisodiy aloqalari tillarning integratsiyalashish holatiga sabab boʻladi.

Xulosa qilib aytadigan boʻlsak oʻzbek va qoraqalpoq tili leksik qatlami taraqqiyotini ham jamiyatdagi muhim oʻzgarishlarni hisobga olgan holda maʼlum bir davr bosqichlari asosida oʻrganish mumkin. Shu sababli ham tillarning oʻzaro taʼsiri, ularning aholi turmushida birgalikda, yonma-yon faoliyat koʻrsatishi uchun shu tillar bilan aloqa qiluvchi til egalarining iqtisodiy, siyosiy, madaniy sohalarda va kundalik hayotda aloqa qilishlari zarur deb hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qurbonova, M., Abjalova, M., Axmedova, N., Toʻlaboyeva, R. 2021. Oʻzbek tilidagi oʻzlashma soʻzlarning urgʻuli lugʻati, 2 jild. Toshkent.
2. Hamidulla Dadaboyev. 2019. Oʻzbek terminalogiyasi. Toshkent.
3. Antonova O. A. 2005. “Biz qaysi tilda gaplashamiz?”.
4. Oʻzbek tiliga xorijiy tillardan kirib kelganiqtisodiy va biznes sohadagi neologizmlar. Manzura Abjalova Xursandoy Geldiyev